ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **A. A.,** zast. Mgr. Bagratem Verdiyanem, advokátem se sídlem Rybná 9, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 4. 2019, č. j. MV-47400-3/SO-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2020, č. j. 11 A 91/2019 - 94,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 12. 4. 2019, čj. MV-47400-3/SO-2018 (dále jen „napadené rozhodnutí“), zamítla odvolání žalobkyně a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra, odbor azylové a migrační politiky (dále jen „prvostupňový správní orgán“) ze dne 15. 3. 2018, čj. OAM-26930-10/DP-2017 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění podle § 44a odst. 3 ve spojení s § 36 odst. 3 a § 38 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalobkyně pobývala na území České republiky na základě povolení k dlouhodobému pobytu vydaného za účelem

strpění dle § 33 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Důvodem, pro který jí byl uvedený pobytový titul udělen, byla tehdejší zhoršená bezpečnostní situace v Doněcké oblasti na Ukrajině, kde dříve žila.

[2] Žalobkyně brojila proti rozhodnutí žalované žalobou, kterou Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 25. 6. 2020, č. j. 11 A 91/2019 - 94 (dále jen „napadený rozsudek“), zamítl. Ztotožnil se se závěry žalované, že důvody, pro které bylo žalobkyni pobytové oprávnění uděleno, již pominuly. Tento závěr opřel zejména o *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/850 ze dne 17. května 2017, kterým se mění nařízení (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni* (dále jen „nařízení č. 2017/850“), a rovněž o *Závěrečnou hodnotící zprávu Evropské komise č. COM (2015) 905 final ze dne 18. 12. 2015* (dále jen „Nařízení“ a „Hodnotící zpráva“), jež tvoří podklad tohoto nařízení.

II. Kasační stížnost žalované

[3] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost, ve které navrhla je zrušit a věc městskému soudu vrátit k dalšímu řízení; zároveň požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[4] Stěžovatelka považuje za nesprávné, že na posouzení konkrétní aktuální bezpečnostní situace na Ukrajině je aplikováno Nařízení a Hodnotící zpráva, jež však mají naprosto odlišné adresáty, neboť uvedené podle stěžovatelky politické dokumenty jsou výsledkem posouzení bezpečnosti pobytu v zemi pro občany EU, kteří na Ukrajinu v rámci bezvízového styku budou dojíždět pracovně či rekreačně. Je však zřejmé, že ani délka pobytu uvedené kategorie osob, ani místa, která budou tyto osoby v naprosté většině případů navštěvovat, nejsou srovnatelné se situací žalobkyně, která v důsledku zrušení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění bude nucena absolvovat návrat do konkrétní oblasti v blízkosti města Doněck, která je i dnes pravidelně ostřelována, kde umírají vojáci i civilisté.

[5] Taktéž nesouhlasí se závěry ohledně možností vnitřního přesídlení a výdělku na Ukrajině. Tato alternativa je pro ni z existenčního hlediska jen stěží přijatelná. Nemá na Ukrajině mimo rodnou obec nacházející se v Doněcké oblasti žádné zázemí; s ohledem na míru nezaměstnanosti na Ukrajině a absenci finančních úspor není zřejmé, jakým způsobem má jakožto matka samoživitelka s nezletilým synem zajistit své základní životní potřeby v *de facto* cizím prostředí.

[6] Stěžovatelka, která působí na české vysoké škole jako doktorandka a akademická pracovnice, si pobytové oprávnění za tímto účelem nyní podle svého přesvědčení fakticky nemůže opatřit – žádosti o dlouhodobá víza za účelem studijním nejsou českým zastupitelským úřadem na Ukrajině přijímány (pouze žádosti o zaměstnanecké karty).

[7] Žalovaná se ke kasační stížnosti ve stanovené lhůtě nevyjádřila.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Stěžovatelka uplatňuje stížní důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Podle § 44a odst. 3 zákona o pobytu *žádost o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu se podává ministerstvu. Na prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu se § 35 odst. 2 a 3, § 36 a § 46 odst. 3 a 7 vztahují obdobně.*
[11] Podle § 36 odst. 3 zákona o pobytu cizinců *dobu platnosti víza a dobu pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území nelze prodloužit, pokud ministerstvo shledá důvod pro zahájení řízení o zrušení platnosti tohoto víza (§ 38).*

[12] Podle § 38 odst. 2 téhož zákona *ministerstvo zruší platnost víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území, jestliže pominuly důvody, pro které bylo toto vízum uděleno, a cizinec nepožádal o zrušení platnosti víza ve lhůtě podle předchozího odstavce anebo bylo-li vízum uděleno podle § 33 odst. 1 písm. d) a soud žalobě nepřiznal odkladný účinek.*

[13] Mezi účastníky řízení není sporu o to, že bezpečnostní situace v samotné Doněcké oblasti zůstává nadále složitá. Žalovaná však jasně uvedla, že důvodem, pro který odpadla objektivní překážka ve vycestování stěžovatelky do země původu, je, že na většině území Ukrajiny došlo k takovému pokroku v dodržování lidských práv a veřejné bezpečnosti, že to stěžovatelce umožňuje přesídlit do jiné části země (tzv. vnitřní přesídlení).

[14] Nejvyšší správní soud souhlasí se závěry žalované, jež potvrdil městský soud, že zmíněné nařízení č. 2017/850 ve spojení s hodnotící zprávou prokazují změnu politické a bezpečnostní situace na Ukrajině a že žalobkyně má možnost se usídlit v jiné části země, má-li obavy (jež by mohly být případně i důvodné) z návratu konkrétně do Doněcké oblasti. Tyto závěry ostatně Nejvyšší správní soud již opakovaně potvrdil ve své rozhodovací praxi (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2020, č. j. 4 Azs 471/2019 – 44). V hodnocení bezpečnostní situace na Ukrajině lze také odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 7 Azs 239/2015 - 26, podle kterého *„na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“* (obdobně srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 4 Azs 199/2019 - 30, či ze dne 5. 9. 2018, č. j. 4 Azs 170/2018 - 30). Nejvyšší správní soud rovněž setrvale připouští možnost tzv. vnitřního přesídlení cizince do jiné bezpečnější části Ukrajiny (viz např. stěžovatelkou poukazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2017, č. j. 1 Azs 64/2017 - 55).

[15] Lze tedy uzavřít, že námitky, kterými se stěžovatelka pokusila zpochybnit závěry žalované a městského soudu, nebyly důvodné. Nejvyšší správní soud nezpochybňuje, že případné přesídlení a hledání nového zaměstnání může pro stěžovatelku znamenat jisté

životní obtíže. Strpění na území ČR však neslouží k tomu, aby stěžovatelka byla uchráněna od nekomfortního, avšak v principu bezpečného života ve své domovské zemi, byť případně i v místech, která nejsou jejím původním domovem a kde nemá žádné příbuzné. Stejně tak strpění nemůže sloužit k tomu, aby stěžovatelce zajistilo životní standard podle jejích představ. Zákonodárce stanovil jasné podmínky, při jejichž splnění lze udělit pobytové oprávnění za účelem strpění. V současné době však stěžovatelka tyto podmínky nesplňuje.

[16] Stěžovatelka v žádosti o odkladný účinek uvedla, že je interní doktorandkou na Katedře urbanismu a územního plánování FSv ČVUT a je zařazena do výuky studentů magisterských programů na Stavební fakultě i na Fakultě životního prostředí ČZU v Praze. Doložila to i vyjádřením příslušného vedoucího pracovníka dané fakulty. Z toho vyplývá, že je pravděpodobně v zájmu významné české akademické instituce, aby se podílela na její vědecké a pedagogické činnosti. Zákon o pobytu cizinců poskytuje stěžovatelce k tomu, aby mohla v ČR akademicky působit, jiné druhy pobytových oprávnění, jež k tomu mají být využity – ostatně právě to je jejich smysl a účel. Strpění na území tímto pobytovým titulem nadále nemůže být, neboť stěžovatelka s ohledem na změněnou situaci na Ukrajině za účelem strpění nemůže v ČR pobývat.

[17] Pokud by nebylo možné příslušné žádosti o pobytová oprávnění pro studijní, vědecké či pedagogické účely lidsky důstojným způsobem v přiměřeném čase podávat, existují cesty k soudní nápravě takovéhoto případného hrubého selhání exekutivy (viz k tomu rozsudky rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016 - 52, č. 3601/2017 Sb. NSS, a č. j. 7 Azs 227/2016 - 36, č. 3603/2017 Sb. NSS). Vyřizování vízových a pobytových agend je třeba zajistit i v nynější situaci dlouhodobě trvajícího vcelku širokého a všeobecného výskytu onemocnění covid-19 (Nejvyšší správní soud předpokládá, že právě na tento důvod omezení činnosti českého zastupitelského úřadu na Ukrajině míří stěžovatelka svou argumentací v kasační stížnosti, byť to výslovně neuvedla). Ani za složité epidemiologické situace nelze běžný chod státního mechanismu suspendovat, pouze s ohledem na zdravotní hrozbu přiměřeně a pro adresáty výkonu veřejné moci v co nejmenší míře a nejšetrnějším reálně dostupným způsobem modifikovat. Paušální pozastavení vyřizování vízových či pobytových agend jen kvůli hrozbě onemocnění covid-19 nyní zásadně nepřipadá v úvahu; za určitých okolností by bylo možno je považovat za zneužití této situace exekutivou k dosažení účinků, jež nejsou objektivním právem předvídány (nic takového však stěžovatelka netvrdila, a proto nebylo nutno tuto otázku skutkově zkoumat).

IV. Závěr a náhrada nákladů řízení

[18] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a s ohledem na to ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[19] Stěžovatelka připojila ke kasační stížnosti návrh na přiznání odkladného účinku. O tomto návrhu soud nerozhodoval, jelikož odkladný účinek působí jen do skončení řízení před soudem a soud rozhodl o samotné kasační stížnosti bez zbytečného odkladu po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí. Rozhodnutí o odkladném účinku tak skončením řízení o kasační stížnosti pozbylo smyslu.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl na základě § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. Žalované, která byla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, pak soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jí žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. září 2020

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu